

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Årsskrift 2005

**Roskildeegnens
Slægtsforskerforening**

18. årgang

Årsskrift 2005

Roskildeegnens Slægtsforskerforening

Årsskrift 2005

18. årgang

Udgivet af: Roskildeegnens Slægtsforskerforening

Redaktion: Karna Hansen
Henning Kiilerich

på: Forlaget HEROLD
Lindevænget 3
Vellerup
4050 Skibby
Telefon 4636 9090

Copyright © 2005: Forlaget HEROLD
og Roskildeegnens Slægtsforskerforening

1. udgave, 1. oplag

ISBN 87-89165-13-6
ISSN 0904-1427

**Enhver form for gengivelse fra dette skrift
må kun ske med angivelse af kilden.**

Indhold

Dramatik i Kiilerich slægten	5
<i>Henning Kiilerich</i>	
Aage Rasmussens oplevelser på rejsen til Australien.....	10
<i>Lis Neergaard</i>	
Hændelser på Stevns under krigene med England 1801 og 1807-14	25
<i>Jens Peder Skou</i>	
Årsberetning 2004-2005	29
<i>Kit Bisgård</i>	
Bestyrelsen	31
Foreningens hjemmeside på Internettet	31

Dramatik i Kiilerich slægten

af Henning Kiilerich

Da jeg for mange år siden begyndte at forske i min slægt, støttede jeg mig meget til en slægtsbog over Kiilerich slægten, der var blevet udarbejdet af et firma, der skrev slægtsbøger. Den var mig til megen hjælp i begyndelsen, men efterhånden som jeg fik større historisk indsigt og opdagede arkivernes righoldige samlinger af informationer om forfædrene, kunne jeg godt se, at slægtsbogen fortalte utrolig lidt om mine forfædre og næsten kun baserede sine oplysninger på kirkebøgerne, som dog også er den mest betydningsfulde basis for slægtsforskning. Slægtsbogen fortalte mere om nulevende slægtninge end om forfædrene, og jeg må indrømme, at det var sidstnævnte, jeg var mest interesseret i at vide noget om. Jeg vil tro, at mange har haft samme oplevelse med sådanne udmærkede men mangelfulde slægtsbøger, som jeg har haft, og også har ønsket at få større indsigt i forfædrenes tilværelse, så man kan få et mere fyldigt og afrundet billede af disse menneskers liv og skæbne.

I det følgende vil jeg give nogle få eksempler på, hvilke værdifulde informationer om forfædrene man kan finde, hvis man ikke nøjes med kirkebøger og folketællingers oplysninger, men benytter sig af alle de arkivalier, man får kendskab til.

Min tip-tip-oldefar hed Hans Frederik Johansen Kiilerich og levede i Thisted, hvor han ernærede sig som sadelmager. Han var en driftig mand, der foruden at være håndværker købte og solgte fast ejendom, og han endte med at have bolig og værksted på Lille Torv midt i Thisted by. Han blev 57 år gammel. Om hans død skriver slægtsbogen: "han arbejdede, som det var skik og brug den gang, direkte hos sine kunder ude på landet, eller han rejste ud og solgte sine arbejder. På en sådan tur blev han fundet død ved fjorden imellem Thisted og Fårtofte." I kirkebogens anmærkninger ved begravelsen står der: "Blev fundet død ved fjorden mellem Thisted og Fårtoft."

Nu meldte sig helt naturligt spørgsmålet om, hvorfor han pludselig var faldet om og blev fundet død. Dengang som nu sker et sådant mystisk dødsfald ikke, uden at politiet bliver underrettet og inddraget for at undersøge, om der er tale om en forbrydelse. I Thisted findes både politiprotokoller og fogedprotokoller. I fogedprotokollen fandt jeg følgende rapport om den ulykkelige hændelse:

"Anno 1810, den 28 Octr saa hastig det var bleven anmeldt at Sadelmager Hans Johansen Kiilrik her af Thisted var fundet død liggende i Fjord Landevejen Østen for Skovodden indfandt jeg mig

Kapitajn, Bye- og Herredsfoged Brøndlund ved Fuldm Erichsen det foranmelte Sted med 2 Testes og Synsmænd Poul Agerholm og Poul Lomborg her af Thisted, for at gesyne den dødfundne, som fandtes liggende paa Veien med Ansigtet ned. Ved at drage ham op paa tørt Land, blev han lagt paa Ryggen for at eftersee Ansigtet, der fandtes aldeles ubeskadiget. Og da det dødfundne Legeme saaledes i det hele var ubeskadiget og intet Tegn til vredsom Behandling af Andre hannem at være tilføjet enten med Hug, Slag eller Stik, saa blev straxen den døde hjemført og Enken fremkaldt til Forhør, hvorunder hun forklarede at hendes nu dødfundne Mand gik ud i Aftes under Foregivende at ville eftersøge deres Faar hvoraf 3 stk vare borte. Den afdøde havde rigtig nok i den senere Tiid ikke været rask, men undertiden meget svag paa Sindet, dog bemærkede hun ikke hans Sindsvildelse, da han forlod hende. Hun ville formene at hendes Mand havde taget Vejen Øster paa og ved at komme forbie Skovodden eller ved at gaae med Vejen oven paa Skovodde Bakker, var han bleven svimmel i Hovedet faldet omkuld og fra Bakken afumlet ned i Fjorden, hvor hand som sandseløs da var blevet liggende uden at kunde redde sig selv. Hun tilføjede at han i nogle Aar af og til havde havt Sinds- svaghed og undertiiden omgik Rasende, som og vare bekiendt af hendes Naboer og flere ven Folk som kiendte ham. Vitterligheds

Mændene erkjendte hvad Enken havde forklaret i Henseende til hendes Mands Sindsvildelse og Raserie, men intet var dem bevidst hvad den egentlige Aarsag dertil kunde være. Ingen skjønnede i Hensyn til omforbemelte bekjendte Omstændigheder at den afdøde med frie Villie og Forsæt havde ombragt sig selv, men rimeligviis - om ikke tummelt ned ad Bakken - havde han gaaet med Fjordbredden og da maatte under Anfald at sit svage Sind blevet sig selv uden bevidsthed og som et derved afkræftet Menneske faldet omkuld i vandet.

Videre Oplysning om Aarsagen til denne Dødsmaade kunde ej tilvejebringes, hvorfor denne Synsforretning med alle derunder oplyste Omstændigheder blev sluttet for at indsendes til Amtets Høje Øvrigheds Højgunstige Resolution med Anbefaling at den Afdøde maatte jordes under sædvanlig Højtidelighed og Ceremonie.

Datum ut Supra.

Paa Sr T Hr Kapitajn Bye- og Herredsfoged Brøndlunds Vegne som Fuldm Erichsen.

Som Testes og Synsmænd

P.Agerholm

P.Lomborg"

Ingen satte sig imod, at Hans Frederik fik en god kristelig begravelse. Fogedens rapport har bevirket, at jeg nu ved meget mere om min forfader og hans familieliv. Mon ikke han led af en form for epilepsi?

Hans hustru Anne Kirstine - min tip-tip-oldemor - var da 50 år

gammel. Anne Kirstine var en holden enke, der ejede fast ejendom og også havde noget på kistebunden. Hvis hun giftede sig igen ville den ny ægtemand få råderet over alt dette, og hun skulle skifte med børnene. Anne Kirstine tog sig god tid, men efter knap to års forløb indgik hun ægteskab med en ti år yngre mand. Slægtsbogen nævner intet om dette ægteskab. Ejendommen på Lille Torv bliver solgt og familien køber en ret stor gård uden for Thisted. Men det går rent skidt for dem. Statsbankerotten i 1813 er nok en medvirkende årsag til at gården kommer på tvangsauktion og ægteparret flytter tilbage til Thisted, hvor pantefogedens protokol viser, at han ofte indfinder sig hos dem i deres lejede bolig, og man får et indblik i de værdifulde møbler, som udpantes og efterhånden bliver solgt.

Efter et par års forløb anføres i kirkebogens afgangsliste, at de flytter til Tise og de betegnes som arbejdsfolk. Jeg kan ikke finde dem i Tise eller omliggende sogne og alle spor forsvinder. Det er dog muligt, at jeg har fundet hendes anden mand begravet i Thisted, men jeg er ikke sikker. Dermed er de ude af historien. Troede jeg da. Så en aften bliver jeg ringet op af en bekendt, der fortæller mig, at hun i Nygårds Sedler på Rigsarkivet har fundet en Kiilerich, som må være en slægtning til mig. Det må jeg undersøge nærmere, og jeg ser, at Nygård har noteret på en seddel: "Kiilerich - enken efter Hans Kiilerich, der har

en søn i Skive, falder af en hestevogn og dør. Begravelse i Erslev sogn 4 nov 1830." Se det var da en oplysning. Jeg vidste, at i Skive boede Anne Kirstines yngste datter Rebekka gift med en sadelmager Jensen, men der er ingen oplysninger i Skive om Anne Kirstine. Nu må jeg ty til kirkebogen i Erslev sogn på Mors. Heri står følgende:

"Anne Kirstine Hansen v: Kiilerich - død 4. Nov - begr 8. nov 1830. Enke efter fordom i Thisted boende Sadelmager Hans Kiilerich. Hun opholdt sig nu hos en. Svigersøn i Skive - 72 År. Bemeldte Enke faldt da hun paa Reise til Thy kjørte i Erslev af Vognen, blev overkjørt og døde en Timestid efter hos Sognefoged Morten Østergaard i Erslev. Efter Hr. Cancellieraad Rommelhoffs Attest af 7. November 1830, at Intet var til Hinder, blev hun begravet." Der findes intet i herredsfogedens optegnelser om ulykken.

Åh, stakkels kære formoder Anne Kirstine. At du skulle komme ud for en sådan ulykke og dø borte fra dine kære. Var turen for anstrengende? Faldt du i søvn? Efter et slidsomt liv med mange børn og en syg mand, men også med velstand og en senere fallit og to gange enke, får du en så dramatisk afslutning på dit liv. Må du hvile i fred. Nu kender jeg din skæbne, og det giver fred i mit sind.

Livet må gå videre. Hjemme i Thisted har deres søn Christen straks efter sin fars pludselige død

overtaget og videreført sadelmagerforretningen. Han går i faderens fodspor, arbejder og handler og deler en stor ejendom midt i byen kaldet Garverigaarden med en anden håndværker. Men det begynder at gå skidt for ham og han må sælge sine jordstykker i bymarken. Endnu inden alle børnene er fløjet af reden, afhænder han gården i Thisted og flytter til Vestervig, hvor hans kone - der også hedder Ane Kirstine - er født og opvokset. Hun har øjensynligt ønsket at flytte til sin hjemegn for at være sammen med sin familie der. Forklaring herpå kan måske findes i beskrivelsen af mandens senere dødsfald. I Vestervig køber de en ejendom i Randrup by. Den blev senere overdraget til en søn. Slægtsbogen skriver om Christens død: "Han blev fundet druknet i en vandpøl ved en landevej i Kliim Sogn, Han Herred." I Klim sogns kirkebog står der: "Funden død ved Landevejsgroften i Klim, Han Herred."

Også denne gang måtte politiet være involveret, så jeg måtte have fat i Herredsfogedens protokol. Men desværre, jeg fandt intet. Hvad kunne jeg så gøre? Ja, det hænder, at særlige dødsfald indberettes til amtet. Måske kunne jeg være heldig at finde noget hos amtmanden. Her var der bid. I amtets journal over indkomne breve kunne jeg se, at der var en indberetning fra distriktslægen om sadelmager Kiilerich. Indberetningen lyder:

"Efter Øvrighedens Requisition blev idag afholdt Synsforretning i Kliim over Sadelmager Hansen fra Vestervig, som blev fundet liggende død i en Vandgrøvt østen for Kliim. Ved den nøjagtigste Undersøgelse paa den Afdødes Legeme kunde der ikke opdages mindste Spor af udvortes anvendt Vold eller anden Beskadigelse og det er derfor sandsynligt, at denne aldrende Mand, som efter flere Deponenters Udsagn skal have været stærk forfalden til Drik, uforvarende, maaske i en beruset Tilstand, er falden i Vandgrøvten, hvor han, overvældet af Kulde og Mathed og savnende betimelig Hjælp, omsider har maattet opgive Aanden.

Kjettrup, d 20 Marts 1859.

I N. Cantor

Distriktslæge."

Her var altså forklaringen på dødsfaldet. Og måske også en forklaring på, hvorfor det var gået skidt for ham i Thisted: Manden var forfalden til druk. Men hvorfor var der intet i fogedens protokol om hændelsen? Det skyldtes, at protokollen var til eftersyn i Hjørring amt, og derfor skrev fogeden sin rapport på et stykke løst papir, og først senere blev den indført i protokollen. Jeg fandt rapporten i amtets journalsager. Her er så, hvad herredsfogeden rapporterer:

"Aar 1859 d 20. Marts meldte den i Embeds værende constitueret Foged Exam juris Stephensen med Vidnerne Thomas Skauter og Cl. Stensen i Klim for efter en i Gaar Eftermiddag modtagen Melding om

at der i Veigrøvten østen for Klim By var fundet en Mand druknet, der paakiendtes at være forrige Sadelmagermester Hansen i Thisted. Fogden bemærkede at Protocollen er til Eftersyn ved Hjørring amt hvis Aarsag nærværende Forretning er skreven paa løst Papier.

For Undersøgelsen fremstod Huusmand Christen Jones af Klim, hvem der formanet til Sandhed forklarer, at i Gaar Formiddag Kl. omtrent 9 kom Søren Larsen af Kliim, 17 Aar gl., hen til hans Bopæl og anmodede ham om at være sig behjælpelig med at optage af Vejgrøvten, der tillige er Vandløb, en deri druknet Person. - Comparenten gik da hen til Stedet og med Søren Larsens Hielp fik han den druknede Person slæbt op paa Veien, hvor fra den siden blev kiørt til Sognefogdens Gaard i Kliim, hvor han endnu henligger. - Comparenten antager at den Afdøde, der af flere Beboere i Kliim er kiendt at være tidligere Sadelmagermester Hansen af Thisted af vanvare er styrtet i Grøvten og da denne er temmelig fyldt med Vand druknet. Hans Kaskiet findes ikke og Comparenten antager at Strømmen i Grøvten har bortført den. Videre ved Comparenten ikke at forklare til Oplysning i denne sag. (Forelest retsforhøret, afstrådt.)

Derefter fremstod Ungkarl Søren Larsen af Kliim, der formanet til Sandhed forklarer, at han i Gaar morges kl. 9 af en lille Pige blev giort opmærksom paa, at der i Vejgrøvten østen for Kliim laa en

Mand i Vandet og var død. Comparenten, der just var bestemt paa at ville til Attrup i Øster Han Herred og var paa Veien, ilede da hen til den nærmeste Nabo Christen Jones, da han ikke selv kunde bringe den Afdøde op paa Veien, og ved hans Hielp lykkedes det at bringe ham op af Vandet. I øvrigt afgav Comparenten en med Christen Jones Udsige, der blev oplæst for ham aldeles overensstemmende Forklaring hvornæst han blev demitteret. Liiget henligger i et Udhuus i Sognefogdens Gaard i Kliim. Den af distriktslæge Cantor foretagne Besigtigelse vil senere blive fremlagt.

Stephensen

Som Vidner

Th. Schauster

Clemmen Stensen"

Se, nu vidste jeg meget mere om min tipoldefar, der blev 65 år gammel. Han kom langt omkring, når han kunne gå helt fra Randrup i Vestervig op til Klim i Han herred. Og nu ved jeg, at han gik med kasket. Den stakkels mand har ikke kunnet modstå flasken, og det både ødelagde hans forretning og blev hans skæbne.

Der er andre dramatiske hændelser i Kiilerichslægten, men dem gemmer jeg til slægtens medlemmer.

Aage Rasmussens oplevelser på rejsen til Australien

Af Lis Neergaard

Min tip-2 oldefar Lars Rasmussen (1817-1899) startede Købmandsgaarden i Ballen i 1844. Han blev gift med min tip-2 oldemor, Arine Cathrine Pedersdatter Carlstrøm (1817-1848). De fik 5 børn. Han blev gift igen i 1852 med Helene Rasmusdatter Knudsen (1827-1916). De fik 10 børn. Siden kom 37 børnebørn. Et af disse børnebørn, Albert Qvist, f. 1898, emigreerede 1921 til Australien.

Et andet børnebarn, Aage Rasmussen, f. 1899, og hans kammerat Aksel Lookmod Bursch rejste 1922 til Australien for der at mødes med Albert. For øvrigt skulle et oldebarn, Otto Neergaard Rasmussen, f. 1901 (min far) have været med til Australien, men hans mor blev alvorligt syg, så han blev i Danmark.

Købmandsgården ejes i dag af et oldebarn Morten Fangel, f. 1944, som købte købmandsgården vistnok i 1993. Da han ryddede op, så mange spændende ting dagens lys, bl.a. dagbogen om Aage Rasmussens oplevelser på rejsen til Australien i 1922. Aage skrev hjem i dagbogsform, og hans mor, Caroline kaldet Djovs, afskrev brevene i et stيلهfte, som i dag opbevares på Købmandsgården i Ballen på Samsø.

Her følger Aage Rasmussens egen beretning nedskrevet i 1922:

21. Juni 1922.

Om Bord paa Dronning Maud paa Vej til England. Vi har lige indtaget Morgenkaffe, Kartoffelmos og bayerske Pølser.

Baade Aksel og jeg har sovet godt, Vejret er fint med Solskin. Jeg tror, det værste ved en Rejse er Afskeden med de forskellige derhjemme, for den er slem. Man føler sig saa underlig lille i Bukserne, naar det sidste Haandtryk er vekslet og man ved, det nu kun er én selv, der kan løbes an paa. Men ikke for det baade Aksel og jeg var i bedste Humør.

Jeg maa begynde ved Begyndelsen.

Første lille Oplevelse. Aksels Familie var paa Slagelse Banegaard, vi kunde jo kun vinke til dem i Forbifarten, smed en lille Hilsen ned med min sidste danske to Øre som Hilsen-Ballast. Guderne maa vide om de fik den. Vi var straks klar over én Ting, de to mægtige Madpakker, vi var velsignede med, maatte ned paa Færgen, vi vilde ikke have dem at slæbe paa mere, og det lykkedes os næsten. Æren derfor er absolut Aksels.

Onkel Ballentin og Tante mødte os paa Odense Banegaard og tog med til Fredericia, det var et muntert Rejseselskab og de sidste kendte Ansigter. Tolden i Esbjerg gik forholdsvis let, naar man ser bort fra, jeg fik maset et par Tæer i Trængselen.

Rejseselskabet om Bord er kun Emigranter paa 3. Kl. 2 Damer til London, 2 Herre til Argentina, 7 til Canada. Jeg har set dem an, det er udelukkende dannede Mennesker, Landmænd og Forretningsmænd, velklædte og med lidt Penge i lommen, gennemgaaende fra 24 til 30 aar.

The Sailors Temperance House.

London 22. Juni 1922.

Naa, det var ved Dronning Maud vi slap. Alt gik vel, indtil Vanskelighederne begyndte med Paseftersyn og Tolderne. Det er nu efter min ringe mening et nederdrægtigt Folkefærd. Han havde den Frækhed at gennemrode mine to Haandtasker og pille alt Tobakken ud. Aksel slap meget billigere. En, to, tre, vips ind i Cupeen direkte til London. For dejlige Kupeer, de har her paa 3. Klasse. Polstrede og bløde.

Og en vidunderlig Fart i Toget, en dansk DSB Mand vilde have blegnet af Skræk, havde han set Farten gennem Byerne, vi passerede. Ud med os og Bagagen med Liverpool St. En Mand fra Hotellet fik os ned i den underjordiske og næppe var den rigtig standset, før vi

huggede en Bus og lidt efter var vi her.

Aksel er en ren Svend til at bruge Kajen, han taler paa Engelsk og bander paa Dansk, det gaar udmærket. Vi fik dem jo forklaret, vi meget vel var i Stand til at spise, og saa kom der langt om længe 2 Rundstykker til hver uden Smør, men med Ost til. Og dertil noget, de herovre kalder Caffé, ak, men aldrig er et Ord blevet misbrugt saa meget. Det er det rene Pøjt. Hu, ha, ja den var slem. Vi gik en lille Tur om Aftenen, opdagede at mange Forretninger først lukkede Kl 11, og at der var en ganske forfærdelig Masse uartige Piger, næsten alle med Pagehaar og af Jøde-Typen.

The Sailors Home

23. Juni 1922.

Det var en bevæget Dag. Først op Kl. 9. Det kunne den jo nok ta, men værre er det med Morgenmaden. Bacon, Havregrød og Æg med Rundstykker til, den er nu hverken høj eller flot, og saa deres ganske forfærdelige Caffé, den er højslem. Jeg har faaet opsnuset, den er fabrikeret halvt af Vand og halvt af Mælk, saa tror da Pokker, den ikke duer. Maa jeg bede om God Samsø Caffé.

Vi var saa lidt ude at se paa Byen, kørte med "The Underground" med Højbanen og med Busserne. Var om Eftm. sammen med Frk. Brændstrup og spiste til aften sammen med hende paa en af "The Lyders Corner" store 4

Etagers Restaurationer, den vi var inde i, begyndte som en mægtig Chokoladebutik, ingen fremmed vilde finde paa, der var noget bag ved.

Fredag den 23 Juni forlod vi saa London for at begynde selve Rejsen. Vi kørte med Tog til Pilbury $\frac{1}{4}$ Times Kørsel fra London, derfra med Færge ud til Skibet.

Lørdag den 24 Juni ombord paa "Europides".

Atter skal der smøres lidt, jeg benytter Tiden før Aften. Vi kom altsaa ombord paa Skuden og har godt og vel naaet Plymouth paa hvis Red vi ligger, medens jeg skriver dette. Det er i vores, altsaa Aksels og mine Øjne en ganske nederdrægtig Kost denne her. Om Morgen 8 $\frac{1}{2}$ Breakfast, Havregrød, noget, der minder om Franskbrød, og saa deres velsignede Kød. Men det er for Resten det bedste Maaltid hele Dagen, vi kan da spise os mætte i Brødet, der er tilmed Smør, som smager saa dejligt dansk.

Kl 1 (Dinners) Middag. En lille smule suppe, meget lidt med hvidt Brød til, derefter Kød paa en eller anden Maade, men altid uden sauce, og Bønner kogte og Kartoffler. Efter dette en lille bitte stump Tærte. Det er som sagt en god Kost for en engelsk Mave, men Gud Fader bevares naadig og vel, vore danske protesterer kraftigt. Med mig kan det endda gaa, men Aksels er altid sulten.

Kl 5 $\frac{3}{4}$ faar vi The. Først koldt Kød, som Regel saa seigt at det gaar helt ned. Dertil Kartoffler og Picles, der er saa stærkt, at det river paa Tungen. Dernæst Theen med hvidt Brød og Smør. Vi kan da Gudske Lov spise os mætte i Brødet.

Kl. c. 8. kan vi hente to haarde Kiks og et stk Ost og dermed Basta. Kl 10 maa vi forlade Overdækket, men vi maa være, saa længe vi ønske det, paa Mellemdækket.

Søndag den 25. Juni 1922

Jeg kom 1 time næsten 1 $\frac{1}{2}$ for tidlig til Breakfast i dag, vi går jo mod Syd, og medens mit Uhr efter London tid var 8 $\frac{1}{2}$, var skibets ur kun 7.

I Gaar og i Nat har der været mange Søsye, ogsaa i formiddag, men nu er Søen roligere, skønt vi er ved at passere den Biscajske Bugt.

Det er morsomt at iagttage Livet her om Bord i godt Vejr. Alle er paa Dækket enten siddende i Flugtstole eller paa det bare Dæk, der spilles Lotteri, danses, spaseres, filmes, og der er forskellige Lege i Gang. Siden i Gaar Morges er der forsvunden en Mand, jeg var en af de sidste, der har talt med ham, han er vistnok sprungen over Bord.

En lille Søndags Begivenhed var det at vi blev præsenteret for to søde unge Damer, de eneste engelske Ladies, jeg endnu har syntes rigtig godt om.

Mandag 26. Juni 1922.

Herligt Vejr. Ganske lidt Luft og dejlig varmt. I Dag er der nok ingen der kommer til at smage deres Pickles to Gange. Vi har hele Tiden været paa Dækket sammen med de to Damer. Der har været Springere og smaa Hvaler i Farvandet omkring os. I Notabene bemærket er engelske Børn noget af det mest uartige, jeg længe har set. Var i Dag hos Kaptainen og gav Forklaring angaaende ham, der er gaaet over Bord. det gik meget pænt. Vi er i Dag naaet ned paa Højde med Madrid. Som sædvanlig Dans om Aftenen paa Dækket. NB. Salvation Frelsens Hærs Dame her om Bord forbød senere de to unge Damer at være sammen med os, da vi var fremmede.

Tirsdag 27. Juni 1922.

Intet specielt udover, at jeg af en herværende Englænder fik en dejlig stor 2 Binds Ordbog. Han havde været et par Dage i København, og priste den danske Gæstfrihed.

Onsdag 28. Juni 1922.

Tindrende varmt paa Dækket. Næsten rent umuligt at røre sig. Der var Spænding om hvad Tid paa Dagen vi vilde naa Teneriffa (Karnarisk Ø). Vi kom dertil c Kl 6, desværre paa Østsiden, saa det var umuligt at fotografere mod den. jeg prøvede at tage et Par Billeder med

Guldskive, er spændt paa at se Resultatet.

Det var et ganske vidunderligt pragtfuldt Syn at se Øen stige op af Havet. En eneste stor forvitret Masse, mægtig imponerende, med Skymasserne drivende omkring Tinderne, og Hytterne som smaa hvide Svalereder klinet op hist og her. Vi laa paa Reden og pumpede fersk Vand op af Tanklægere.

Ikke saa snart var vi kommet i Nærheden af Teneriffa før det vrimlede med Baade, som Bier fra Kuben. En to tre var de paa Dækket, og ved Hjælp af Kurve og Reb holdt de Forretningen gaende. Nogle værre Kæltringer skal man lede længe efter oprigtig talt. Jeg vilde ikke give en Sixpenge for Livet paa den mand, som de ubemærket kunde stikke ned.

Tænk en Shill. for 12 smaa Bananer. Nogle ganske vanvittige Priser. Og saa snød de saa Vandet løb. Naa, der var da ogsaa et Par af dem, der opnaede at faa Enden rigtig godt smurt. Jeg saa en, han stod ved Siden af en Kurv, men blev ved et Kæbestød lettet over Kurven og 3 Alen hen ad Dækket og Gud hvor jeg undte ham det. En blev kastet i Vandet fra Fordækket. Han slap dog godt fra det.

Aksel og jeg spiste, saa vi var helt tyknavede. En Del tog ind til Byen en Times Tid, men da det jo var kulsort Nat her, Mørket kommer saa hurtigt, kunde de kun tage paa beværtning, og de kom mere end glade tilbage. Kl 12 havde vi

fået Vand nok og stampede atter ud i Natten.

Torsdag 29. Juni 1922.

Blæsende og ret koldt. Næsten som en ikke altfor raa Efteraarsdag hjemme. Om Aftenen Concert. Mellemdækket var pyntet med Flag. Naturligvis forstod vi ikke et Ord af Sangen, men det var dog ret festligt.

Fredag 30. Juni 1922.

Smeltende varmt. Ligger under Solsejlet og stønner af Varme. Om Aftenen forskellige Kraftprøver, hvor Aksel klarede sig pænt. Fik Drinks i Baren, lummert surt Øl, som de kalder Stout og er svært glade for, 6 d. Glasset. Isvand 4 d. Whisky 1/00. Der er Masser af Flyvefisk omkring Skibet, ligeledes ikke saa faa Tumlere.

Vi har flere Gange ment at se Hajer omkring Skibet. I Dag saa vi en mægtig Tamp. Den stak Hovedet over Vandet, snappede efter en Svale, at dømme efter Rygfinnen og Hovedets Størrelse mentes der, den var sine 3 Alen. NB. Svaler. Skønt vi er for langt ude til at kunne se Land, er der ikke saa faa Svaler over Vandet efter Insekter.

Lørdag 1. July 1922.

Fy for Pokker, saadan en Varme. Jeg sov næsten ikke i Nat, saa lummert var det. Vandet næsten blikstille. Drikkevandet mere end

lunkent. Vi er snart for dovne til at klø os selv. Tumlerne omkring Skibet sprang i Dag, saa det var en Lyst. Jeg mener ca 1 Alen i Højden og 2 Alen i Længden var Springet. Ret Imponerende at se paa. Hele store Flokke af Flyvefisk farer henad Vandet. Ofte en ret lang Strækning.

Søndag 2. Juli 1922.

Varmen er snart mere end generende. I Nat sov de fleste paa Dækket. Damerne agter. Herrene foran. Alt hvad man rører ved er varmt. Kl. 9 kom der en lille rask Byge, det lavede helt op. Ellers maa jeg indrømme, søndagen er den kedeligste Dag, der maa hverken danses eller leges. Derimod spiller de om muligt endnu mere paa den Dag end de andre, hvad der vil sige noget, da de er rent fjollede i den Retning.

For det første rent Kortspil, det kan jeg endda forstaa, selv om de spiller højt, men her er alle mulige Roulettespil, de vædder en 6 Pence paa to Kort, som de paa maa og faa trækker.

At det ikke er Smaating, der omsættes, forstaas bedst, naar i hører, at 2 Mand, der er sammen om en Roulette, paa en Dag tjente 80 \hat{u} = 1600 Kroner. Mange begynder at vædde, straks de kommer paa Dækket og slutter først, naar de er blanket af. Jeg tænkte for Resten paa, at det er i Dag Vaisenhusforeningen har Nattur i Gilleleje. Hvem der bare

var med, i Stedet for at være i denne elendige Varme. Ja, hvem der da bare havde en isafkølet Carlsberg, men ak -. Jeg er saa øm i alle mine Lemmer, saa jeg næsten ikke kan røre mig.

Mandag 3. Juli 1922.

Vi har været saa heldige at faa en rigtig frisk Vind, nu er Varmen ikke saa følelig. Ellers er der intet særligt.

Tirsdag 4. Juli 1922.

Passerede i Dag Linien, uden at mærke det med Hensyn til Varme, da Vinden er taget til.

Onsdag 5. Juli 1922.

Dejligt køligt Vejr. Vi ruller stærkt, der er en Del søsyge. Aksel bad mig notere Middagen i Dag var god. Concert på Dækket.

Torsdag 6. Juli 1922.

Køligt, stærkt blæsende. Vi gav The paa Dækket til dem, der plejede at spendere paa os. Dans paa Dækket om Aftenen. De unge engelske Piger danser gennem-gaaende elendigt.

Ligeledes er der heller ingen, der skal bilde mig ind mere, at deres Moral er bedre end hjemme. Tværtimod. En af dem fortalte os i Dag, at vi var for pæne til ingen "Sweathart" at have, der var mange, der saa efter os. Vi takkede

paa engelsk for Komplimenten, paa dansk bad vi hende ryge og rejse. De er ret dumme de fleste af dem.

Mange aner ikke, hvad Danmark er, eller hvor det ligger, En mente, det var et med Germany. Nej, er Englænderne formelle og korrekte, er det ikke paa 3. Klasse, saa har den tilsvarende Klasse hjemme en Del mere baade født og lært Dannelse. Efter hvad jeg har set, taber Englænderen ved nærmere Bekendtskab. Det er meget faa her, der kommer under Begrebet Gentleman, meget faa men specielt taber man for Damerne.

NB. Jeg maa her bemærke, det især var Skotterne for begge Køns Vedkommende faldt de saa meget igennem.

Fredag 7. Juli 1922.

Koldt og stærkt blæsende. For et Par Dage siden sukkede vi efter Kølighed, nu er der mere end nok deraf. Om Aftenen Maskebal for de voksne. Om Eftermiddagen for Børnene, af hvilke der var mange søde Dragter, specielt en lille Gut paa 10 Mdr. som Amor. Aksel og jeg var ikke udklædte kun i Dres, men da er vi jo egentlig ogsaa et Par ret pæne Fyre, i hvert Fald var der Opmærksomhed nok. Der var pyntet med Flag og illumineret.

Lørdag 8. Juli 1922.

Om Formiddagen stort Forhindringsløb paa Dækket. Saa vidt jeg kan se er de nogle daarlige Gym-

naster. Jeg mener i det hele og store, at Englænderne falder igennem ved Siden af Gennemsnitsdanskeren. Om Aftenen havde Stewarterne Concert paa Dækket. Underholdningen ganske god. Publikum i hvert Fald meget taknemmeligt.

I Dag fangede jeg i min Seng den dejligste store Væggelus, nogen kan tænke sig, Fy for Pokker. Men den var nu ogsaa ualmindelig stor.

Søndag 9. Juli 1922.

Søndag er absolut den kedeligste Dag. Der er Gudstjeneste Kl 7 Morgen. Kl 9 Formiddag. Kl 3 Eftermiddag. Kl 7½ Aften. Efter den Omgang filmes og kyskes der særlig kraftigt om Aftenen. Selvdere kære Kort lader de officielt ligge, der spilles kun i de forskellige Kahytter. Saa den første Albertros i Dag.

Mandag 10. Juli 1922.

Nederdrægtigt koldt og blæsende. Maatte trække i Underbukser og Sweaters i Dag.

Tirsdag 11. Juli 1922.

Vi gjorde i Dag al vor Korrespondance færdig, da vi i Morgen Aften naar Kapetown (Kapstaden). Jeg har danset hele Aftenen, medens jeg har Aksel lumsk mistænkt for at have filmet paa Overdækket. Var i Aften en lille Tur helt fremme i Forstavnen, det

blæser saa haardt, at vi ikke kunde staa fast uden at holde i Rækværket.

Onsdag 12. Juli 1922.

Tilsyneladende er Vandet ret roligt, men da vi ruller nederdrægtigt, var jeg henne at se lidt nøjere paa det. Her er en kolossal Dønning. Overfladen er ubrudt, men da vi passerede en Fiskerdamper, saa jeg, den nu og da helt forsvandt paa nær Skorstenen, saa nogen helt lille Dønning er det jo ikke, og den er saa lang, i hvert Fald i mange Tilfælde saa lang som Øjet rækker. Vi er ved at nærme os Kaptown, gaar kun med halv Kraft, da vi alligevel ikke tør gaa ind efter Solnedgang. Ankeret er nu i Bunden, helt inde paa Rheden ligger vi, heldigvis er her en Smule Maane, saa vi kan se Konturene af Bjærgene omkring Byen, der ligger c. 25 minutters Gang fra Havnen.

Torsdag 13. Juli 1922.

Allerede oppe 6½. Det gælder om at benytte Tiden, da vi maa være paa Damperen igen Kl 4. Dampelskabet maa give 100 = 2000 Kr pr Dag for at ligge her, det er klart, de gerne vil af Sted igen. Med Havnetoget startede vi saa op til Byen, Aksel som Cowboy, jeg med Brillen og Foto, og jeg indrømmer gerne, det var en Tur, man sent vil glemme.

Som sagt, de har Vinter her, vi svedte dog tappert, og stirrede ganske forfærdet paa de pelsklædte

hvide Damer, vi mødte. Det var som en almindelig varm Sommerdag hjemme i Danmark.

Først ind at købe Foto-artikler. Simpelt hen vanvittige Priser. Det mere end dobbelt for Filme, og 3 Gange saa meget for Papir. Aldeles vildt. ellers jollede vi jo rundt som Børn fra Landet, der første Gang var i København. Først paa Museum, meget interessant. Alle afrikanske Dyrarter repræsenteret. Det samme med alle Sydhavets Fisk. sikke Hajer, jeg føler uvilkaarlig bag paa, overbevist om, det danske Bacon der ville være Mad for Mogens. -

Derpaa rundt og se paa Byen. Alle overordnede er hvide, Kul-sjonerne og Arbejds mænd sorte. de fleste offentlige Skilte skrevet paa to Sprog, engelsk og hollandsk, idet Negerne dels er engelske, dels hollandske og hader hinanden af et godt og ærligt sort Hjærte. Desuden en Del Tyskere, jeg formoder, de er Handelsmænd.

Sammen med en Familie fra Damperen tog vi med Sporvogn en Tur rundt omkring og imellem Bjergene. En Tur paa godt 1½ time og til 1/6. Banens første Halvdel uafbrudt opad, den anden Del ad en anden Vej ned ad.

Simpelt hen vidunderligt, men det er saadanne Ting, man maa se selv, fordi det er ganske umuligt at beskrive dem. F. Eks. Vi kører højt oppe, til venstre har vi Bjergene, til højre et brat Fald ned mod Havet, der tilsyneladende ligger roligt og dovent, indtil man er paa nogle

mægtige Klippestykker, der ligger nogle faa Alen fra Kysten.

Der brydes Vand over og danner et Sprøjt paa flere Alen i Højden, medens Solen forgylder hele foretagenet, saa man næsten faar ondt i Øjnene deraf. Naturligvis brugte jeg mit Foto, jeg haaber inderligt Billederne maa være gode, selvom de jo aldrig kan gengive det hele. Efter at være kommen tilbage til Byen, forsynede vi os med lidt Frugt til Rejsen videre fort. Bananer Æbler etc., hvorefter vi gik om Bord eller rettere ned i Damperen, hvor de andre nu ankom, mere eller mindre fulde.

Nogle maatte bæres om Bord paa Ryggen af andre. Et højst grinagtigt Syn. En fuld Mand kom bærende med en ganske død-drukken. Trappen op til Dækket er jo høj og lang, kommen dertil lægger han sig paa Knæene og paa den Maade slæber han sig selv og Kammeraten op.

Havde den Tilfredsstillelse, at en Herr og Fru Nilsson, absolut tilhørende den pæneste Del af Passagererne kaldte paa os for at præsentere os for deres Venner en apoteker med Frue fra Cap. Et lille Bevis for, at de respekterer os, hvad der jo forresten er mange Beviser paa. Aksel udtalte for Resten paa Turen, Ønsket om, at hans Far var med, da det sikkert vilde have interesseret ham meget. Først Kl 7 gled vi ud af Havnen, og endnu inden vi gik i Seng, rullede vi ganske pænt.

Fredag 14. Juli 1922.

Vejret raat og stormende

Lørdag 15. Juli 1922.

Vi ruller stærkt. Himlen ganske overtrukket og meget koldt.

Søndag 16. Juli 1922.

Ganske godt Vejr med Solskin, men en ganske nederdrægtig Dønning.

Mandag 17. Juli.

Vi ruller, saa det er en Fornøjelse. Det er lidt af et Kunststykke at sidde ned uden at slide Huden af Halen. Her foran har der været en Del Mudder mellem Passagererne. De kan ikke rigtig enes. Det ender vel nok med, man en Aften faar Enden i Vejret. Kaptainen var nede i Aftes for at skaffe Ro mellem Gemytterne. De fleste af dem er noget Rak. Maaske er det mig der er for fordringsfuld, men de allerfleste Mandfolk her om Bord virker frastødende paa mig. Hele deres Maade at være paa irriterer mig saa ganske nederdrægtigt.

Efter at vi har forladt Captown er Kosten blevet endnu daarligere, og det er knapt med Maden, saa vi ofte er nederdrægtig sultne, naar vi gaar fra Bordet.

Tirsdag 18. Juli 1922.

Der skulle have været Dans paa Dækket i Aften, men grundet Storm og Regn maatte det desværre aflyses. Hele Dagen har det øset ned, og det er hundekoldt. Jeg vaagnede ved 4 Tiden i Morges ved et forfærdeligt Rabalder. Et Fjols, oven i Købet et stort af en Englænder at være, havde i et af de andre Huller prøvet at aabne Køjet for at se ud. I det samme slaar en Sø ind og fylder Halvdelen af Kahytten, desværre ligger vores lavest, saa jeg maatte ud og redde Bagagen samt redde det Fodtøj, der svømmede rundt.

Onsdag 19. Juli 1922.

Ja, I maa undskylde Skriften, men naar vi rigtig haler over, er det skam ret besværligt. Jeg har et Par Gange gledet paa Enden ned i Læ til mindst Grin for mig selv. Der var mægtig Fest i en af de andre Kahytter i Aftes, til sidst drattede en af dem ud af den øverste Køje og brækkede højre Haanded, saa kan han vel holde sig et Stykke Tid. Heldigvis var vores Kahyt ret rolig. Kun en mindre heldig, vi kalder ham Baby, Aksel og jeg prøver paa at opdrage ham. Er han ikke artig, sætter vi ham udenfor med et Spark i Enden og et Glas Vand i Nakken, hvorefter han har at staa udenfor 10 a 15 Minutter. Jeg skylder dog Sandheden at sige, at det, skønt han er sat uden for Masser af Gange, endnu ikke har forbedret ham. NB. Men det hjalp alligevel til sidst.

Torsdag 20. Juli 1922.

Vi har en pæn lille Storm nu, og for første Gang spytter Søen rigtig hvidt. Det er ogsaa nogle ganske pæne Søer, selv naar man staar paa Topdækket, der er i Højde med 2 Sal, ser man Søen komme rullende med en Størrelse, der er absolut imponerende.

Der er saa godt som ingen Last i os, saa vi ruller meget. Saaledes røg i Gaar en af mine flade Fotografirammer, der laa fladt paa Dækket i Læ Side, ved en Krængning helt over paa den anden Side, ligeledes maatte jeg opgive at spille Skak, da Brikkerne væltede for os. Der har været Masser af Søsyege, dog hverkel Aksel eller mig.

Fredag 21. Juli 1922.

Stormen har lagt sig en Del, men det varer jo et Par Dage paa Søen, inden vi mærker det. Maskerade paa Dækket om Aftenen, da det var for dyrt, var ingen af os udklædte. Det er nu ellers ikke til at føre en Dame i en sagte Vals, naar den lægger sig paa Siden, men med lidt Øvelse gaar det dog.

I Dagens Anledning var der Masser af fulde foran; Politiet maatte ned at skaffe Ro imellem Gemytterne, der dansede Krigsdans udenfor Kahytten, kun iført Skjorte.

Lørdag 22. Juli 1922.

Rigtig pænt Vejr hele Dagen, men Kl. 5 røg det op til Storm, oven i

Købet en rigtig pæn en. I Løbet af 2 Timer var alle Luger skaltrede og Redningsbaade og alt ekstra surrede. Ikke desto mindre knustes der en Baad, der hang i Daviderne paa Topdækket, ligesom Søerne skyllede ind over Dækket. Aldrig havde jeg troet, en saa mægtig Damper kunde hoppe saadan, men det skal nok ogsaa være sjældent henede at faa saadant et Vejr.

Efter godt og vel at være kommen til Køjs, faar jeg pludselig Vand over i Hovedet, nok til at gøre min Seng vaad. Det var Vandkarafien, der ikke havde været sat ordentlig ned i Slingrebrædtet, og som ved en Hældning udgød Indholdet over mit syndige Hoved.

Naa, jeg fik det jo ordnet, medens Aksel var ved at flække af Grin oppe fra sin Køje. Næppe var Lyset slukket igen, før der lød et mægtigt Brag. Oppe under Loftet løber der en bred Jærnbjælke, hvor dumme Mennesker, mig selv indbefattet, anbringer toiletartikler, Bøger osv.

Alt det laa nu i en Forvirring paa Gulvet, og som Kronen paa Værket kom der en stor Blækflaske, der havde staaet inderst. Den satte jo unægtelig Kulør paa Tilværelsen. Sprang nærmest som en Bombe, spredende Rædsel mellem dem, den ramte. Ja det var en bevæget Nat den. Aksel sover glimrende, jeg kan derimod ikke sove, naar jeg rasler fra den ene Ende til den anden og fra Side til Side. Minsandt, om jeg ikke snart er ganske hudløs bagpaa. Det er saa uheldigt, at vi

ved Bordet sidder ved den ene Ende. Naar der saa er et Klodshoved, der glemmer at holde paa Servicet, kommer det glidende, i Gaar var det en Mælkekande, i Dag var vi mere heldige, der kom 3 gode Rundstykker.

Søndag 23. Juli 1922.

Det Stormer saa det er en Fornøjelse, og der er en Mængde søsyge. Efterhaanden faar man en vis Øvelse i at færdes paa et Skibsdæk, selv om det ruller nok saa ondskabsfuldt.

Mandag 24. Juli 1922.

Det er som om Vejret har bedret sig lidt, vi ligger da nu saa roligt, at vi med lidt Held kan spille et Parti Skak. Der var Afskedsconcert paa Dækket i Aftes for Passagerer til Albany. Programmet følger med Dagbogen. Det udartede sig til en Pipeconcert. Forholdet er nemlig det, at Irlændere, Skotter og Englændere hader hinanden af et ærligt Hjerte, der er altid Skektakkel mellem de forskellige her paa Damperen. Skotterne er dog de værste. Der er Kiv og Spektakkel hvor de er. Aftenen endte med en Dans, som maatte afbrydes, da to "Damer" kom i Totterne paa hinanden. Naturligvis Skotter. 3. Stewart tog tilsidst den ene paa Armen og bar hende væk, hvad der nær havde foraarsaget et større Slagsmaal, der imidlertid ikke blev til noget, da Matroserne kom paa

Dækket, og hver Mand blev beordret ned.

Tirsdag 25. Juli 1922.

Jeg er nærved at tro, vinden rejser sig igen. Den er sprungen om til N.N.Ø. og tager kraftigt fat. Nogle af 1. Klasses Passagererne, der har været i Australien før besvarede i Dag i Spisesalonen Spørgsmaal, som maatte blive stillet af 3. Klasses Passagererne angaaende Forhold i Australien. Naturligvis kunde jeg ikke forstaa det, men nok til at de saa svært lyst paa Emigranternes Fremtid. Jeg skrev et Brev til den norske Dame paa 1. Klasse og bad hende faa besvaret nogle Spørgsmaal, jeg fremsatte deri. Jeg er spændt paa Svaret. Om Aftenen Concert af de forskellige Stewarter. Meget god.
NB. Damen talte senere med os. -

Onsdag 26. Juli 1922.

Hundekoldt med Regn og Storm. Der er Maskinskade, vi gaar for en Skrue, Skaden menes dog udbedret i Løbet af Aftenen. Aksel har faaet sig en rigtig pæn Forkølelse og er gaaet i Seng med Feber. Haaber ikke det er alvorligt. I Dag Kl 1 rekviredes der Hjælp til en Transport - Last - Damper paa 8000 Tons 6 Timers Sejllads forude. Den havde taget Skade af Stormen og vilde slæbes til nærmeste Havn. Da vi var kommen godt ind paa den meldte Telegrafan imidlertid at den havde faaet Hjælp

fra anden Side, saa der var intet for os at gøre.

Torsdag 27. Juli 1922.

Grundet paa Regn og Dønning maatte Concerten i Aften aflyses. Musikanterne skulde jo gerne kunde sidde nogenlunde roligt paa deres Pladser, hvad de ikke altid er i Stand til.

Det lader til at være en smule bedre med Aksels Hals. Jeg gav ham i Aftes Antifebrom, det hjalp saa han kunde sove, han var hos Doktoren i Dag.

Fredag 28. Juli 1922.

Ja, saa naaede vi Albany. Indsejlingen er gennem en Fjord c ¼ dansk Mil, mange Steder saa smal, at to Dampere af vores Størrelse daarligt kunne passere hinanden, her er Klipper paa begge Sider og enkelte Klippeholme liggende spredt rundt omkring, ret malerisk. Selve Byen en Skuffelse. Tænk Jer, Tranebjerg lagt op ad en Fjældskraaning, saa har I hele Byen, endda godt og vel.

En mægtig Træ Bro, der deler sig V-formet, den sidste Halvdel, var hele Anløbspladsen. De 400 Passagerer hertil kom i Land, vi andre maatte ikke forlade Skibet. Det var nu ærgeligt nok, da vi havde gjort Regning derpaa og ikke havde sendt Posten med Skibets Post. Saa der kommer nu altsaa ingen Breve før fra Melbourne.

Lørdag 29. Juli 1922.

Her er blevet en Smule bedre Plads nu efter at alle Passagererne til Albany er gaaet. Vejret fint, ganske stille.

Søndag 30. Juli 1922.

Dejligt Vejr. Hørte i Dag, at Liniens Skibe her, der en Gang om Maaneden gaar til Australien, at de er forud bestilte 6 Mdr. i Forvejen. Det er den engelske Stat, der sender forhv. Soldater ud.

Mandag 31. Juli 1922.

Var til Whist-Selskab om Aftenen, vi var inviteret af en lille Doktorfrue fra Sydney, en By 19 Miles fra Scone. Det var rigtig morsomt. Der sidder godt og vel 100 Mennesker og spiller, og hver Gang, der skal skiftes, ringes der med en Klokke. Det gælder om at være hurtig paa Fingrene, vi havde Fornøjelsen at være mellem de bedste. Aksel vandt saaledes en Præmie til sin Makker, der uddeles nemlig 3 Præmier.

Tirsdag 1. august 1922.

Vejret er henrivende, og Søn næsten spejlblank. Der var i Dag Hundreder af Tumlere omkring Skibet. De hoppede og sprang, saa det var en Fornøjelse at se.

Kl. 8 om Aftenen ankrede vi op paa Rheden, og vi gjorde os

parate til at gaa i Land i Melbourne næste Morgen.

Onsdag 2. August 1922.

Melbourne er, som I ved, eller rettere burde vide, en By paa Størrelse godt og vel som København. Ikke desto mindre fylder den et Areal som fra København til Køge.

Hovedgaderne ligger c. $\frac{3}{4}$ dansk Mil fra Havnen, og holder Forbindelsen dermed vedlige ved Hjælp af elektriske Tog, der gaar hver 10. Minutter og løber Strækningen paa 7 Minutter, skønt der er 3 Smaastationer at holde ved.

Saa I forstaar, der er Skub under Kalorius, det er bare om at komme ud og faa trukket Halen til sig, inden Toget atter forsvinder. Saa godt som alle Gaderne er brede Boulevarder med Brolægning af Træ.

Den første Dag startede vi sammen med den lille Doktorfrue Mrs. Garret, hun lider svært af Længsel efter sin Mand, der skal møde hende i Sydney, og som har en Praksis i en lille By 150 engelske Miles Nord for Sydney.

Vi var sammen med hende i Butikker og i Banken at veksle eng. Penge til australske do. Vi inviterede hende paa The, Kager og Sandwishes (to tynde Skiver Franskbrød med Kød, Æg, Tomater etc. imellem, men uden Smør.) Hvilket Traktement hun kvitterede for med en Tur i Tivoli. Det er henede en Slags Theater, hvor der

spilles 7-8 Smaastykker, det meste noget sentimentalt Sludder. Det bedste var absolut en Herre, der sang Toreadoren af Operaen "Carmen".

Blandt andet sad vi en Times Tid i en offentlig Have og sludrede. Mrs. Garret fortalte os lidt af sin Historie. Hun var Sygeplejerske under Krigen, Operationssygeplejerske ved Hospitalet (transportabelt Bil), der altid var i Frontlinien. Efter en Slagdag kunde de arbejde 2 Døgn i Træk uden Ophold, med 50 -70 Operationer i Døgnet. Ofte maatte de under en Operation pludselig pakke alt sammen og gå tilbage, efterladende Kufferter og alt. Først i 1920 var hun fri og tiltraadte en Stilling ved et Hospital i London med 100 andre Plejersker under sig, men efter $\frac{1}{2}$ Aars Forløb maatte hun holde op, hendes Nerver havde faaet et Knæk, hun sagde, hun kunde aldrig mere pleje syge.

Torsdag 3. August 1922.

Det er de mest grinagtige Sporvogne, de har henede. Altid en lille aaben Vogn foran med Plads til Styren, der er midt i Vognen og c. 18 Passagerer, der sidder med Ryggen til hinanden og Benene paa Trinbrættet uden for Vognen, idet der ingen Sider er. Bivognen er en almindelig lukket Vogn, men ingen Steder har vi set Sporvogne saa store og pæne som i København; men ganske vist heller ingen, der kører saa langsomt som dem.

Vi tillod os den Luksus at spise til Middag i Byen. Den bestod af Suppe, stegt Lever og Bacon Kaal & Kartoffler, Plumbudding og The. Hele Herligheden for 1/3 - altsaa 1 Krone 30 Øre. Og i de fleste Cafeer betales der ved en Kasse ved Udgangen, saa der er ingen Drikkepenge.

Englænderne er nu et grinagtigt Folkefærd. Nu f. Eks. her. De drak deres Flødethe til Eftermaden og spiste Desserten efter Theen. Og skønt Rygning var tilladt, var det kun os to, der røg. Hvor mange danske Herrer vilde undlade at tænde deres Pibe, Cigar eller Cigaret efter Middag, men Damer ryger aldrig her. Mrs. Garret ryger saa ofte en Cigaret sammen med os paa Damperens Dæk, men ikke Tale om, hun vil tage en her. Hun paastaar, at en Dame, altsaa en Lady, ryger aldrig i Australien. For Resten er vi meget kraftigt inviterede til at besøge hende i hendes Hjem, hvad der jo kunde være meget morsomt.

Fredag 4. August 1922.

Vi var en lille Tur oppe i Forstaden og købte lidt Frugt. 4 Pence for Cocusnødder. 31 pr. ù c. 4 Stk dejlige Pærer. I det hele taget er vi begyndt saa smaat at kunde købe uden at blive snydt altfor meget. Kl 3 lettede vi, sejlede fra 2 af Passagererne, der ikke mødte i Tide. Her har de den Skik, naar Damperen gaar at overøse den med

Serpentiner, der saa sprænges, naar Afstanden bliver for stor.

Det er meget morsomt at se de Hundreder af forskellige papirbaand flagre lystige i Vinden. Søndag Morgen i Sydney, herligt, vi er lede og kede af dette Driverliv.

Onsdag 9. August 1922.

Som I kan se, er der sprungen nogle Dage over, det er, fordi vi har været for optaget efter Ankomsten.

Altsaa:

Søndag Morgen lagde vi os til Rette paa Rheden og ventede paa Lodsens, der lidt efter kom om Bord. I Mellemtiden passerede vi Doktoren. Sydney er Verdens bedste og smukkeste Havn, og jeg indrømmer, den er herlig. Indsejlingen er ret smal med Klipper paa Siderne, hvor Brændingen staar højt opad. jeg ved ikke, hvor langt der er fra Indsejlingen til Bunden eller Enden af Havnen, men jeg mener næsten 2 engelske Miles. Havnen er først og fremmest en naturlig Havn.

Ingen Menneskehænder kunde lave slig. Mægtig dyb er den, og Siderne det rene Fjæld, som Skibene kan lægge helt ind til. Masser af Smaaøer ligger spredt deri, i gamle Dage brugt som Fængsel, nu til Fyrtaarne ect. Da Havnen er fuld af Hajer, er det let at forstaa, ingen Fange havde Lyst til at svømme i Land.

Byen ligger i en mægtig Bue uden om Havnen, med Villakvarterer ect. paa Ydersiden, og

Forretningskvartetet i Centrum. Men lad mig gaa frem i Rækkefølge med Begivenhederne. Aksel og jeg kiggede naturligvis svært efter Albert, det tredie A, men kunde ikke finde ham nogen Steder. Ergo, var han der altsaa ikke. Vi besluttede os til at gaa ned og se paa Publikum.

I samme Øjeblik jeg træder ned paa Jorden, falder jeg i Armene paa Albert. Almindelig Glæde. - Vi bestemte at bo paa Sømandshjemmet, der ligger halvvejs oppe af et Bjerg med glimrende Udsigt over Havnen. Søndag var vi rundt at se paa Byen bl.a.i den Zoologiske Have. Mandag Eft. startede vi med Toget til Scone. 3. Klases Cupeerne hernede er alle læderbetrukne paa Hynder og Ryg, altsaa ret behagelige at sidde i. En stor Gene ved Toget var den nederdrægtige Støj, det lavede, antagelig fordi det løb paa Klippegrund.

En herlig Køretur var det, op og ned af Bjergene, over Floder og Søer, med Banen krummende ud og ind, en af Tunellerne og en af Broerne er hver især 3 engelske Miles lang.

Kl 11 om Aftenen naaede vi Scone der ligger i en mægtig Dal omgivet af to parallelløbende Bjergkæder.

Aksel har faaet Arbejde, jeg venter at faa en af de nærmeste Dage.

Ja, saa er hermed Dagbogen færdig, er den sine Steder lidt utydelig skrevet, saa husk paa det er

ikke altid lige let at skrive om Bord og finder I den tør og kedelig, saa læg den væk, men gem den i alle Tilfælde, da jeg selv ønsker at bevare den.

Scone 11/8-1922.
N.S.W. Australia.

Hertil Aages Beskrivelse.

Dette er en nøjagtig og tro Copi af samme. Naar denne nu kommer til at cirkulere mellem Aages slægt og kæreste Venner, er jeg sikker paa, de vil finde ham selv saa stærkt personlig bag Ordene. Dette har gjort dette Arbejde for mig til en stor Glæde, og sender jeg hermed en Hilsen til Eder alle, som skal læse den

*Aages
Mor*

Hændelser på Stevns under krigene med England 1801 og 1807-14

Af Jens Peder Skou

Mange af bønderne rundt langs Stevns Klint havde i ældre tid fiskeri som bibeskæftigelse. Det bemærker man ikke mindst, når sønnerne skulle aftjene deres værnepligt, idet de blev indrulleret i Sørullen som marinesoldater, hvor de ved sessionen fik betegnelsen søvant, og den øvelse har de selvfølgelig fået ved at være behjælpelig ved fiskeriet.

I 1802 19 år gammel kom min kones tipoldefar, *Rasmus Pejtersen* ind som marinesoldat med den baggrund og lå inde flere gange til 1807. Han var med på to togter. I 1803 blev han hjemsendt den 3. november efter at have været under kommando på et togt som fuldbefaren sømand. Det er i sig selv ikke meget at fortælle. Det kommer først, når kilderne fortæller, at han var med fregatten "Iris" til Middelhavet, og vi ikke kan undgå at studse over, hvad et dansk krigsskib gjorde i Middelhavet under Napoleonskrigene. Kan det virkelig have sin rigtighed?

Det har det faktisk. I perioden 1746-1845 havde Danmark til stadighed orlogsskibe i Middelhavet som værn mod sørøveri og til beskyttelse af handelen med "barbareskerne" - især Algier og Tunis. Ikke mindst var det nødvendigt at

udøve et stadigt pres på disse lande for at få dem til at holde indgåede aftaler og traktater. Fregatten "Iris" ankom i slutningen af juli, men kommandant Koefoed sendte den hjem igen, "da vi nu have Fred med alle Barbareskerne", står der. Derefter ville han selv rejse hjem over land. Så *Rasmus Pejtersen* fik ikke set meget til barbareskerne. Selv efter fastlandsspærringen i 1807 havde Danmark aktiviteter i Middelhavet (C. F. Wandel skrev i 1919 bogen "Danmark og Barbareskerne" herom).

Søværnet førte en særlig "Søbeboerrulle" for de hjemsendte marinesoldater. I denne rulle for Præstø Amt står der i 1814, at den 32-årige *Rasmus Pejtersen* nu er gårdmand i Tommestrup og landeværnsmand. Han kunne altså hentes ind, hvis der var behov.

Den 1. september 1807 fik man besøg af englændere fra et krigsskib, der var ankret op ud for Tommestrup. Derfra sendtes en barkasse [største sejljolle på et orlogsfartøj] til land for at ødelægge fiskerbådene, der lå ved en opgang i klinten, som kaldes "Stige", står der i kilden. Tommestrups mænd og koner samlede sig ovenfor og ville hindre soldaterne i barkassen i at komme i

land ved at kaste med sten, som konerne var behjælpelig med at samle. Det kostede et menneskeliv, idet Jørgen Eskildsen fik en kugle skudt gennem halsen, da han stak hovedet op over klinten. Det fik kvinderne til skyndsomst at tage flugten og til, at gårdmand *Hans Jensen* ved Storedal undlod at bruge sit jagtgevær, som han havde været hjemme at hente. Derefter trak mændene sig også tilbage, samtidig med at englænderne ødelagde fiskerbådene og gik i land, hvor de kom ind på *Rasmus Pejtersens* bror *Anders Pejtersens* gård, og der fik nogle fødevarer, som de betalte for. Det sidste lyder meget sødt, men situationen synes ganske grotesk, selv om englænderne kunne påberåbe sig, at de handlede i lydighed mod kong Georgs ordre, der lød på: "at bortføre alle krigsskibe i København og ødelægge alle skibe, man fandt i danske farvande".

Dagen efter - den 2. september 1807 - bombarderede englænderne København og tog den danske flåde.

Vi så ovenfor, at *Rasmus Pejtersen* i 1814 var gårdmand. Det blev han i 1812 efter giftemålet med ovennævnte gårdmand *Hans Jensens* datter *Maren Hansdatter*. *Hans* var da 61 år og kunne nok have behov for en afløser, men han døde dog først som 78-årig i 1829.

Som en selvfølge måtte jeg også finde hans kone *Kirstine Christensdatters* død, men det var sværere, end jeg havde troet. Hun

var tilstede ved folketællingen i 1801, og jeg fandt hende ikke efter 1814, hvor de kirkelige handlinger blev indført på fortrykte skemaer. Altså måtte hun være død mellem 1801 og 1814. De år bladede jeg igennem uden held flere gange, inden jeg opdagede, at hendes begravelse fyldte flere linier, og at der under 1813 stod: "begravet *Hans Jensens* hustru *S-dal* [altså *Storedal*] den 18. oktober 65 år". Det var den 29. begravelse i *Store Heddinge* det år, og i tilføjelsen står der, at kisten havde kostet 200 rdl. - og fortsætter: "Med dette lig forholdt det sig som ved nr. 17", så den måtte jeg tilbage og se på. Her står der: "Til dette lig ville ingen her i sognet forfærdige ligkisten af mangel på materialer, hvorfor manden, som var husmand, måtte rejse til *Køge* og fik nu kisten for 70 rdl., som var 1 [rdl.] for 20 år siden. Kisten var en, som havde stået i nogle år siden krigen i 1807 ...".

Krigen og andre tilstødende omstændigheder havde ødelagt landets økonomi i en sådan grad, at pengene totalt mistede deres værdi, og førte til statsbankerot netop i 1813. Her ser vi et glimt af den voldsomme virkning situationen også havde for den almindelige befolknings hverdag.

På den baggrund må vi tro, at *Rasmus Pejtersen* og *Maren Hansdatter* havde en svag økonomi fra begyndelsen, og det tog lang tid, før landet og landbruget kom på fode igen. Efter 25 års slid var

Rasmus Pejtersens restancer til godsejer Peder Brønnum Scavenius til Gjorslev kommet op på 300 rdl. som han ikke kunne betale, og den 24. august 1837 måtte han skrive under på afståelsen af sin gård.

Husmand Peder Larsen i Højerup havde de 300 rdl. og desuden 9 tdr. land, så han fik gården, medens *Rasmus Pejtersen* rejste med sin familie til Højerup. For at spare på udgifter og på grund af fallitten blev det den 19-årige søn *Christen Rasmussen*, der overtog husmandsstedet og havde forældrene hos sig de sidste 20 år af deres liv. Han blev senere tillige bager og meget kendt på sin egn, foruden at han også blev min kones oldefar, men det er en helt anden historie.

Nede i Lille Heddinge på sydsiden af Stevns boede en anden gren af min kones forfædre, som på én tid var både bønder og skomagere. Således var *Hans Jensen Bodolphi* husmand med jord og skomager samtidig med, at Gjorslev skøde- og skifteprotokol fortæller, at han havde fæste på det hus, som han med min tilladelse selv har bygget på en gadeplads i Lille Heddinge By. Han havde to sønner, der også blev skomagere; slægtens *Hans Hansen* der tillige havde en hel gård og Johannes Hansen. Sidstnævntes første kone døde i 1806 efter kun fire måneders ægteskab. Da Johannes Hansen det følgende år blev gift igen, stod brylluppet i "Plushuset" hos brudens stedfar foged Ole Carstensen.

"Plushuset". Det var dog et mærkeligt stednavn. Måske havde det en historie, og det viste sig faktisk, at der var en del. Først fandt jeg i "Stevnsboen" 1948 en lille artikel med titlen "Da Rødvig hed Plus". Der fortælles, at en efterkommer af dem der byggede huset, stadig havde det gamle hus, men at det nu 250 år gamle hus måtte lide den tort at blive brugt som udhus. Kort fortalt er historien følgende. Da Vemmetofte Gods i 1694 overgik i kongeligt eje, gik grænsen mellem det og Gjorslev Gods gennem Havnelev Sogn, og en del af jorderne blev udlagt til fæstegårde. På den tid lå der ingen huse derude, og Rødvig By eksisterede ikke. På Topografisk Atlas kan man i vore dage se, at Stevns Klint danner en lille pynt midt for byen. Det første hus, der blev bygget derude, fik af én eller anden årsag navnet "Plushuset". På bare lidt ældre Danmarkskort ses "Rødvig Skanse". Den blev oprettet i 1713 mod fjendtlig landing, fortælles det - altså under Store nordiske Krig 1709-1720. Af interesse i fiskeriet anlagde Gjorslev i det 19. århundrede en havn derude, og byen Rødvig voksede frem.

Og så er vi fremme ved det, der knytter teksten til artiklen her. Ovennævnte artikel skriver nemlig, at da man ville bygge hus ved siden af "Plushuset" dukkede der kanonkugler op af mulden, og man havde den opfattelse, at de

stammede fra englændernes beskydning af skansen i 1801.

Det fandt jeg problematisk, for godt nok var der "Slaget på Reden" den 2. april 1801, men der er jo langt fra Københavns Havn og til sydsiden af Stevns. Jeg tyede derfor til Trap: Danmark, som plejer at være meget troværdig. Det var den også her, for der står, at englænderne i 1801 gik i land ved Lille Heddinge og brændte en skov af. Jorden der hedder stadig Skovmarken, selv om der ingen skov er. Det er altså rigtigt, at englænderne i 1801 var i karambolage med skansen.

Hidtil har jeg troet, at englænderne bare sejlede ned i Øresund og kuede Danmark med

"Slaget på Reden" den 2. april. At de gjorde meget mere end det kan læses i "Dansk udenrigspolitisk historie" bd. 2 s. 370, 2002, hvor Knud J. V. Jespersen og Ole Feldbæk skriver, at "en alvorlig militær svækkelse fandt endvidere sted i sommeren 1801, da den engelske flåde valgte at sejle hjem gennem Storebælt. Under passagen foretog den omhyggelige farvandsopmålinger...".

Sandsynligvis har forfædrene i Lille Heddinge og ved "Plushuset" næppe bemærket, hvad der her foregik, men de kan have hørt bataljen, da kuglerne faldt og set skoven brænde.

Årsberetning 2004-2005

Ved Kit Bisgård

Generalforsamlingen fandt sted den 4. maj på Kildegården, hvor vores møder er afholdt, alle om tirsdagen. Jette Stoltenberg ønskede at træde ud af bestyrelsen, og vi fik Leif Hjetting ind i stedet for. Som sædvanlig blev årsskriftet uddelt, og forfatterne fortalte lidt om deres bidrag.

Det første møde efter ferien fandt sted d. 14. september, hvor vores eget medlem, Jens V. Olsen på sin sædvanlige, kompetente måde fortalte om mål, vægt og mønt i ældre tid. Da der til sidst kunne stilles spørgsmål, kom vi også ind på andre ting, som Jens V. Olsen besvarede på samme kompetente måde.

D. 5. oktober var der filmaften. Der vistest film fra det gamle Roskilde.

Tirsdag den 9. november havde vi mag. art. Helen Cliff, som fortalte om jordemødre. Vi hørte en del om jordemødre før år 1800, men især om de autoriserede jordemødre, som fik uddannelse på jordemoderskolen, der oprettedes i 1787 i København.

Vi holdt julemøde d. 7. december. Flemming Molin læste en sjov historie op, og efter gløgg

og æbleskiver fortalte Jens V. Olsen om sit arbejde i DIS-Danmark, i hvis bestyrelse han var blevet suppleant, og hvor han allerede havde haft en masse at gøre, især med noget, som han er en af de få i Danmark, der kan finde ud af. Det var meget interessant, og vi havde en vellykket aften.

Som sædvanlig var det første møde efter jul helliget medlemmernes egne beretninger samt samtale medlemmerne imellem om deres forskning. Det var den 11. januar.

Nævnes kan, at Palle Kvist fortalte om en forfader, der sejlede som kok på Trankebar. Han lod sig falde i vandet og druknede, nok for at undgå en straf på 60 piskeslag. Forskningen om ham har medført, at Palle Kvist er blevet inddraget i et stort projekt, der har medført, at han udgiver en diger bog. Henning Kiilerich fortalte om en nyopdaget slægtsgren i USA, som inviterede ham til at bo hos sig i en ferie. Vagn Vangslev fortalte om og fremviste sin morfars meget store slægtsbog, som han og hans kone, Elly har videreført.

Den 8. februar fortalte Tyge Krogh fra Rigsarkivet om sin

disputats bl. a. om henrettelser og korporlige straffe i 1700-tallet og om sin lille bog om det store natmandskomplot. En meget spændende og givende aften, hvor vi fik noget at vide om delinkventsager eller domssager i amtsarkiverne.

Den 8. marts fortalte Knud Prange om, hvorledes man kan føre sin bondeslægt tilbage til 1400-tallet. Han tog udgang i sin egen slægt, hvor han lidt efter lidt ad snørklede veje kunne komme tilbage til 1400-tallet. Det var næsten lige så spændende som en detektivroman, men det kræver stor indsigt i mange arkivaliegrupper at kunne gøre det.

Den 5. april havde vi besøg af Hans Jørgen Marker lektor ved Syddansk Universitet i Odense. Han fortalte om sit arbejde i Dansk Data Arkiv og viste ved hjælp af en projektor, hvordan man på Internettet kunne finde de i hundredtusindvis af data, som flittige hjælpere har indtastet. Det er foreløbig især folketællinger, man har indtastet.

De fleste af vores møder har været godt besøgt, og vi er nu 101 medlemmer af foreningen.

SSF har som sædvanlig afholdt slægtshistorisk weekend på Nør-

gaards Højskole i weekenden før efterårsferien. Denne gang var emnet "De oversete". En god måde at mødes med andre slægtsforskere på. I SSF's bestyrelse har vi haft den sorg, at vor kasserer, Bente Klercke Rasmussen, er død efter kortere tids sygdom, 37 år gammel. Hun var en meget venlig, arbejdsom og dygtig pige.

Jeg er sekretær i SSF's bestyrelse og kan fortælle, at vi foruden bestyrelsesmøder har haft et arbejds møde med deltagelse af bestyrelsen samt repræsentanter for SLÆGTEN og kursusudvalget. Vi havde en god drøftelse af, hvad der videre skulle ske. Vores formand, Elsebeth Ib, der i længere tid ikke har virket på fuld styrke pga. sygdom, er nu igen i fuldt sving og har repræsenteret SSF ved flere lejligheder. Af økonomiske årsager er det ikke muligt for SSF at deltage i alt, hvad vi indbydes til, men så lader vi os repræsentere af en af de andre foreninger, vi samarbejder med.

SSF fejrer 25-års jubilæum søndag d. 23. april 2006. Vi påtænker i den anledning lørdag d. 22. april at have en slags messe med stande fra de foreninger, vi samarbejder med. Samtidig påtænker vi at holde årsmøde og træf.

Bestyrelsen for Roskildeegnens Slægtsforskerforening

Kit Bisgård, formand, Åstoftens 14, Svogerslev, 4000 Roskilde,
tlf. 4638 3514.

E-mail: Biggaard@RoskildeSlaegt.dk

Flemming Molin, kasserer, Dronning Ingeborgs Vej 1, 4000 Roskilde,
tlf. 4635 3118.

E-mail: Molin@RoskildeSlaegt.dk

Karna Hansen, sekretær, Æblehaven 106 st.th., 4000 Roskilde,
tlf. 4636 1056.

E-mail: Karna@RoskildeSlaegt.dk

Niels-Bjarne Kristensen, Dronning Sofiesvej 22, 4000 Roskilde,
tlf. 4635 3773.

E-mail: Niels-Bjarne@RoskildeSlaegt.dk

Leif Hjetting, Hyldevænget 4, 4060 Kirke Såby,
tlf. 4949 2248.

E-mail: Hjetting@RoskildeSlaegt.dk

Foreningens hjemmeside på Internettet:

<http://RoskildeSlaegt.dk>

Herold

ISBN 87-89165-13-6
ISSN 0904-1417